

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Handreiking bij de instructieregels ter bescherming natuurnetwerk Nederland	TELEFOONNUMMER	+31650036926
		E-MAILADRES	annemartine.kruidering@provincie-utrecht.nl
DATUM	14-05-2024	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-389271259-5009	TEAM	NEL
VAN	Anne Martine Kruidering	PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGE	Handreiking bij de regels ter bescherming van het natuurnetwerk Nederland in Utrecht		

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Op 7 februari jl. heeft u de eerste wijziging Omgevingsverordening vastgesteld met daarin de aanpassing van de instructieregels ter bescherming van het natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) in de provincie Utrecht. Als hulpmiddel bij de toepassing van deze regels in gemeentelijke plannen is een handreiking opgesteld. De definitieve versie van de handreiking wordt na het bespreken in de commissie vastgesteld door GS.

Inleiding:

Bij de vaststelling van de eerste wijziging Omgevingsverordening is motie 24-4A aangenomen. In deze motie vraagt u GS om de handreiking in de commissie Ruimte Groen en wonen (RGW) te bespreken voordat Gedeputeerde Staten (GS) deze vaststelt. Daarnaast vraagt deze motie om het opnemen van twee inhoudelijke punten in de handreiking, te weten: een duidelijke uitleg hoe de drieslag kwaliteit, oppervlakte en samenhang objectief onderbouwd kan worden en een uitleg hoe de initiatiefnemer inzichtelijk kan maken dat er geen enkel alternatief mogelijk is voor het beoogde initiatief. In de handreiking is aan beide onderwerpen aandacht besteed (zie hieronder voor een nadere toelichting) en met de bespreking in de commissie RGW kan [motie 24-4A](#) als afgedaan worden beschouwd.

De aanleiding van de aanpassing van de NNN-regels in de eerste wijziging Omgevingsverordening was de toepassing van de meerwaardebenadering in enkele concrete casussen. De aanpassingen van de NNN-regels kwamen voort uit de uitvoering van motie 30: "meerwaarde evalueren". Bij de uitvoering van deze motie is geconcludeerd dat, naast de aanpassing van de regels en het uitwerken van de wezenlijke kenmerken en waarden, ook een handreiking moet worden opgesteld (zie [Statenbrief](#)). Nu de wijziging van de Omgevingsverordening met daarbij de wezenlijke kenmerken en waarden door u is vastgesteld, kan ook deze handreiking worden gepubliceerd.

Wat is de handreiking NNN:

De handreiking bij de instructieregels ter bescherming van het NNN is bedoeld als hulpmiddel bij de toepassing van de instructieregels. Instructieregels werken door in gemeentelijke plannen en het is daarom van belang om gemeenten (en initiatiefnemers en adviseurs) te ondersteunen bij de toepassing van deze regels. De handreiking richt zich op alle regels ter bescherming van het NNN en richt zich dus niet alleen op de afwijking van de meerwaardebenadering. Gemeenten (en initiatiefnemers en adviseurs) hebben bij een wijziging van een omgevingsplan of vergunning behoefte aan een handreiking die zo volledig mogelijk is. Voor de provincie is dit van belang zodat het voor gemeenten inzichtelijker wordt wat er bij een correcte toepassing van de instructieregels van het NNN en afwijkingen daarvan komt kijken.

Het moet worden benadrukt dat de handreiking een hulpmiddel is bij de toepassing van de regels. De regels zelf zijn leidend. De handreiking is dus geen toetsingskader en geeft alleen handvatten voor de toepassing van al bestaande en al vastgestelde kaders. Bovendien gaat de handreiking niet over andere instructieregels die ook op dezelfde plek kunnen gelden (alhoewel de gebruiker hier wel op gewezen wordt). De handreiking zal gaandeweg worden verbeterd en is dus geen statisch document. In de handreiking zijn overzichtelijke stappenschema's opgenomen die de gemeente kan volgen om een omgevingsplan te kunnen onderbouwen. Hierbij wordt in de handreiking zowel aandacht besteed aan de bescherming van het NNN als de afwijkingsmogelijkheden zoals de meerwaardebenadering. In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de (borging van) compensatie voor aantasting van het NNN. In de handreiking is ook aandacht besteed aan de rollen van verschillende partijen en is uitgebreid ingegaan op het benodigde onderzoek.

Uitwerking onderwerpen motie 24-04A: "Meerwaarde borgen we samen"

U heeft in motie [24-4A](#) verzocht om een duidelijke uitleg op te nemen hoe de drieslag oppervlakte, kwaliteit en samenhang objectief onderbouwd kan worden bij de te realiseren meerwaarde voor de natuur. Deze uitleg is opgenomen in hoofdstuk 4 onder de afwijkingsmogelijkheid meerwaardebenadering. De beschrijving en de voorbeelden gaan in op drie aspecten kwaliteit/wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang. Bovendien is in bijlage 2: ecologisch onderzoek uitgebreid ingegaan op de wijze waarop deze aspecten moeten worden onderzocht.

Daarnaast heeft u in de motie verzocht om in de handreiking een uitleg op te nemen hoe de initiatiefnemer inzichtelijk kan maken dat er geen enkel alternatief mogelijk is voor het initiatief. Dit onderdeel raakt aan twee stappen die bij een plan moeten worden afgewogen:

1. de onderbouwing van de noodzaak van een aantasting die de gemeente volgens de (Omgevings)wet moet maken;
2. de regels die wij in de Omgevingsverordening stellen aan het beperken van de aantasting.

In de handreiking is in hoofdstuk 4 bij de afwijking van de meerwaardebenadering uitgebreid ingegaan op beide onderdelen. In dit eerste onderdeel is, onder het kopje "afweging van de noodzaak van de aantasting" duidelijk aangegeven dat een gemeente altijd volledig moet onderbouwen dat de activiteit **niet anders kan** en **dus ook niet buiten het NNN** kan plaatsvinden. Daarbij is expliciet aangegeven dat dit voor de initiatiefnemer betekent dat deze meerdere mogelijkheden voor invulling afgewogen moet hebben voordat deze bij de gemeente het plan indient. Vervolgens is ook in de handreiking uitgebreid beschreven hoe de gemeente moet beoordelen dat deze stappen op de juiste manier zijn gezet. Op het moment dat er alternatieve mogelijkheden zijn is aantasting van het NNN niet mogelijk. In de handreiking is op dit punt een duidelijk "knip" aangegeven tussen het eerste deel van de handreiking die aangeeft op welke manier gemeenten het NNN moeten beschermen en ontwikkelen en hoe vervolgens moet worden omgegaan met initiatieven in het NNN: pas als is aangetoond dat aantasting onvermijdelijk is komt het initiatief in beginsel in aanmerking voor de afwijkingsmogelijkheden.

Bij de uitwerking van de afwijkingsmogelijkheden wordt in de handreiking uitgebreid aandacht besteed aan de regel uit artikel 6.3 welke vereist dat de aantasting zo beperkt mogelijk is. Deze regel stelt eisen aan de wijze waarop de activiteit moet worden vormgegeven doordat de aantasting in locatie en omvang van het gebruik zo beperkt mogelijk moet zijn. Uiteraard kijken wij tijdens het proces mee en beoordelen we of de instructieregels op de juiste manier zijn toegepast en kunnen wij ingrijpen als daar geen sprake van is.

Betrokkenheid toekomstige gebruikers en andere belanghebbenden

De handreiking is opgesteld door een extern adviesbureau waarbij veelvuldig en intensief overleg met onze ambtelijke organisatie heeft plaatsgevonden om de uitwerking van de handreiking zo nauw mogelijk aan te laten sluiten op het resultaat wat wij met de instructieregels beogen te bereiken. Daarnaast zijn de behoeften voor verduidelijking van de instructieregels opgehaald bij partijen die direct betrokken zijn bij potentiële initiatieven in het NNN. Het gaat hierbij om gemeenten, ruimtelijke en ecologische adviesbureaus, natuur- en milieuorganisaties en vertegenwoordigers van landgoederen. Tevens hebben deze partijen gecontroleerd of de handreiking ook aan deze behoeften voldoet, waarbij zij tijdens de gegeven informatiesessies geoefend hebben met de toepasbaarheid van de handreiking. De handreiking is op basis van de input verder aangevuld en verbeterd. Nadat de definitieve versie van de handreiking gereed was, heeft een viertal online informatiesessies voor toekomstige gebruikers plaatsgevonden.

Vervolgprocedure / voortgang:

Na bespreking in de commissie RGW zal de handreiking ter vaststelling naar GS gaan en daarna worden gepubliceerd op de website. Indien de bespreking in de commissie aanleiding geeft voor aanpassing zullen die betrokken worden bij de afronding. Aan de betrokken gebruikers hebben wij gevraagd om in ieder geval het eerste jaar hun ervaringen aan ons terug te geven en met ons te delen, op basis waarvan de handreiking verder verbeterd kan worden. Bovendien kunnen eventuele aanpassingen in de tweede en opeenvolgende wijzigingen van de Omgevingsverordening (met onder andere de uitkomsten van de moties 24-11A Sleutelbegrippen Natuur, 24-9A Geen hypotheek op de toekomst en 24-1 Meerwaarde nog steeds evalueren) leiden tot aanpassingen van de handreiking. Tot slot kan motie 24-4A: "Meerwaarde borgen we samen" met de bespreking in de commissie als afgedaan worden beschouwd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen